

Itsenäisyyspäivä 2018, teksti Room. 12:18

Apostoli Paavali kirjoitti Roomalaiskirjeen lähes 2000 vuotta sitten, 50-luvun lopulla. Kristityt olivat tuolloin Rooman valtakunnassa ja sen pääkaupungissa pieni vähemmistö. Paavali kirjoittaa kristittyjen keskinäisen seurustelun rakentumiseksi. Samalla hän antaa heille kristillisen uskon ytimeistä nousevia neuvoja kanssakäymiseen niiden kanssa, joiden katsomus on toinen. ”Jos on mahdollista ja jos teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien kanssa” (Room. 12:18). ”Kaikki” viittaa tässä kehotuksessa niihin ihmisiin, jotka eivät ole kristittyjä. Kirjeensä ikään kuin sivujuonteena Paavali pyrki vakuuttamaan vallanpitäjät kristittyjen yhteiskuntakelpoisuudesta.

Juhlimme viime vuonna 100-vuotiasta itsenäistä Suomea. Tänä vuonna mieliimme on palautettu kansakuntaamme repinyt erimielisyys, joka leimahti raa´aksi ja veriseksi sisällissodaksi vuoden 1918 tammikuussa.

Veljessota jätti haavat, joiden paraneminen ja umpeutuminen on kestänyt sukupolvesta toiseen. Tämän vuoden teema, sovinto 100, kertoo että eheytymiseen on yhteinen tahto. Vuosikymmenestä toiseen on opeteltu keskinäistä veljeyttä. Raskaina sotavuosina 1939-45 Suomi eheytyi juoksuhaudoissa ja hämärissä korsuissa. Tämän päivän Suomessa poliittiset eturistiriidat ja muut eteen tulevat haasteet kohdataan neuvottelupöydissä. Päätökset ovat valtaosin kompromisseja. Valmius vaivannäköön ja kompromisseihin kertoo moniarvoiseen yhteiskuntaan kuuluvan erilaisuuden hyväksymisestä ja tosiasioiden tunnustamisesta. Pieni lapsi vaatii mulle kaikki ja heti. Neuvottelutahto ja –taito ovat henkisen kypsyyden mittareita.

Olemme veteraanisukupolvelle äärimmäisen kiitollisia uhrauksista isänmaan puolesta ja itsenäisen Suomen rakentamisesta hyväksi maaksi asua ja elää. Kiitollisuus ei ole vain kauniita sanoja, toki niitäkin tarvitaan. Kiitollisuus on tekoja. Kiitollisuutta on se, että jatkamme hyvän tekemistä. Huolehdimme jatkossakin toinen toisestamme ja rakennamme tätä maata vielä vähän paremmaksi.

Suomalaisten enemmistön arki toimii. Sijoitumme kärkisijoille kansainvälisissä onnellisuusmittauksissa. Kuitenkin meillä on myös henkistä pahoinvointia, yksinäisyyttä ja masennusta. Väkivaltatilastomme ovat karu. Elinkeinoelämän eri aloilla on pulaa osaavasta työvoimasta, mutta meillä on myös pitkäaikaistyöttömyyttä. Taloudellinen köyhyys on vähentynyt. Kuitenkin on niitä, joiden asiat ovat huonolla tolalla. Eriarvoisuus on lisääntynyt. Vihapuhe kertoo katkeruudesta.

Jos on mahdollista ja jos teistä riippuu. Tämä reunaehto kertoo, että apostoli Paavali ei ollut haihatteleva idealisti. Hän oli realisti. Hän tiedosti, että kristittyjen pienen vähemmistön liikkumatila on valtapolitiikasta riippuvainen. Tinkimättömästä rauhan tahdostaan huolimatta hän kärsi Roomassa marttyyrikuoleman keisari Neron toimeenpanemassa kristittyjen vainossa vuonna 64. Eri syistä kumpuavat vähemmistöjen vainot eivät ole loppuneet. Kristityt ovat määrällisesti suurin uskonnollisista syistä vainottujen ryhmä. Allekirjoitin viime viikolla vetoituksen helmikuussa 2017 kidnapatun malesialaisen pastorin, Raymond Kohin vapauttamisen puolesta. Hänestä ei ole kuulunut mitään 15 kuukauteen.

Ihmiskunnan ja ilmastonmuutos huomioiden enenevässä määrin myös koko luomakunnan hyvinvointi on riippuvainen johtajien vallankäytöstä. Tässä suhteessa ajallamme on yhteneväisyyksiä Rooman valtakunnan keisarien aikaan. Suotuisa demokratiakehitys takkuilee jopa Euroopassa.

Marraskuun 11. päivä tuli kuluneeksi 100 vuotta ensimmäisen maailmansodan päättäneen aseleposopimuksen allekirjoittamisesta. Maailman johtajat kokoontuivat Pariisiin. Siellä pidettiin rauhanfoorumi. Siinä varoitettiin nationalismiin, rasismiin ja ääriajattelun noususta. Pariisin rauhanfoorumin on määrä muodostua vuosittaiseksi kohtauspaikaksi hankkeille, ideoille ja aloitteille, jotka voivat parantaa kansainvälistä yhteistyötä globaaleihin haasteisiin vastaamisessa. Sen tehtävä on toimia reilumman ja tasa-arvoisemman globalisaation puolesta. Tuhansien osallistujien joukossa on valtioiden ja hallitusten päämiehiä, kansainvälisten järjestöjen edustajia ja kansalaisyhteiskunnan toimijoita. Tämä foorumi on yksi vastaus maailman kasvaviin jännitteisiin.

Myös oma maamme on vastannut maailman kasvavien jännitteiden tuomiin haasteisiin. Tosiasiat tunnustaen pieni Suomi isännöi presidenttimme Sauli Niinistön johdolla tilanteita, joissa johtajat puhuvat auki kahdenkeskisiä jännitteitä ja monenkeskisiä kansainvälisiä eturistiriitoja. Suomella on ollut viime vuosina kokoaan paljon merkittävämpi rauhanvälittäjän rooli myös monissa maailman kriisipesäkkeissä. Eritrean ja Etiopian välinen, lähes 20 vuotta vallinnut sotatila, päättyi tämän vuoden heinäkuussa. Rauhanvälittäjä Pekka Haavistolla oli merkittävä tehtävä maiden välisessä rauhanprosessissa. Presidentti Martti Ahtisaari sai kymmenen vuotta sitten Nobelin rauhanpalkinnon ansioistaan rauhanvälittäjänä. Myös tänä vuonna 100- vuotisjuhlia viettävällä Suomen puolustusvoimilla on mittava, vuosikymmenten kokemus kansainvälisestä kriisinhallintayhteistyöstä eri puolilla maailmaa.

Rauhantyö jatkuu ja sitä tarvitaan. Eivät vain merkkihenkilöt, vaan me kaikki voimme tehdä rauhantyötä kodeissa ja työpaikoilla, kaikkialla missä liikumme ja olemme. Pienet eleet, vaikkapa ystävälliset katseet ja kädenpuristukset voivat olla merkittäviä. Osallistumalla hyväntekeväisyysjärjestöjen joulukeräyksiin voimme tukea vähäosaisten toimeentuloa ja koulutusta. Yhteiskunnallisen eriarvoisuuden vähentäminen on konkreettista rauhantyötä.

Palataanpa vielä vuoteen 1918. Jossittelut eivät muuta historian kulkua toiseksi. Kuitenkin niistä voi oppia jotakin. Juuri itsenäistyneessä Suomessa vaikutti henkilöitä, joiden koko elämäntyötä leimaa sillan rakentaminen. Sillanrakentajia olivat sittemmin pääministerinä ja ulkoministerinä toiminut Väinö Tanner sekä Suomen settlementiliikkeen perustaja, teologian tohtori Sigfrid Sirenus. Ajan luokkayhteiskunnassa he yrittivät rakentaa siltaa poliittisesti eri tavoin ajattelevien välille. Jos heidän sovinnolliset ehdotuksensa työväenluokan aseman parantamiseksi olisi kuultu poliittisen kentän laidoilla, vasemmalla ja oikealla, olisi vuoden 18 kauheet kenties vältetty.

Sillan rakentaminen, yhteyden luominen, vuoropuhelu ja vuorovaikutus ovat sitä arkista jumalanpalvelusta, johon apostoli Paavali opastaa, kun hän kehottaa oman aikansa kristittyjä ja tänään meitä: ”Jos on mahdollista ja jos teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien kanssa”. Perimmältään sovinnollisessa yhteiselämässä on kysymys Jumalan hyvän tahdon toteuttamisesta. On kysymys Jumalan työtoveruuden suostumisesta.